

PRITARTA

Kauno rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2023 m. balandžio 19 d.
įsakymu Nr. ĮS-1284

PRITARTA

Kauno r. Mastaičių mokyklos - daugiafunkcio
centro tarybos 2023 m. sausio 23 d. prot. Nr.1

KAUNO R. MASTAIČIŲ MOKYKLA-DAUGIAFUNKCIS CENTRAS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

**KAUNO R. MASTAIČIŲ
MOKYKLA-DAUGIAFUNKCIS
CENTRAS**

Mastaičiai
2023

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
1.1. Bendra informacija apie švietimo įstaigą	3
1.2. Vaikai ir jų poreikiai.....	3
1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.....	4
1.4. Regiono ir švietimo tiekėjo savitumas.....	4
1.5. Tėvai (globėjai), bendruomenė ir jos poreikiai	5
1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą (si).....	6
2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	7
3. UGDYMO(SI) TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	8
4. UGDYMO (SI) TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS	8
5. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	15
6. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI.....	16
PRIEDAI	17

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) nustato ikimokyklinio ugdymo tikslą, uždavinius, Programos įgyvendinimo prielaidas ir būdus, ugdytinus vaikų pasiekimus ir pažangos vertinimo bei ugdymo gaires. Programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“, „Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis“, atsižvelgta į tėvų (globėjų) lūkesčius, regiono ir įstaigos savitumą. Programa grindžiama visapusiško ugdymo(si) idėjomis ir apima visas ugdymo(si) sritis, kompetencijas. Programa – dokumentas, leidžiantis mokytojui kryptingai organizuoti ugdomąją veiklą, kurti kokybiško ugdymo(si) sąlygas, individualizuoti ugdymo(si) turinį. Programa skirta mokytojams, ugdančioms vaikus nuo 2 iki 6 metų amžiaus, tėvams (globėjams), švietimo pagalbos specialistams.

1.1. Bendra informacija apie švietimo įstaigą

Švietimo teikėjo pavadinimas – Kauno r. Mastaičių mokykla-daugiafunkcis centras
(toliau – Centras)

Steigėjas – Kauno rajono savivaldybė

Teisinė forma – Kauno r. savivaldybės biudžetinė įstaiga

Teisinis statusas – juridinis asmuo

Tipas – mokykla-daugiafunkcis centras

Pagrindinės veiklos rūšys – ikimokyklinis, priešmokyklinis ir pradinis ugdymas

Internetinė svetainė – www.mastaiciumdc.lt

Įkūrimo data – 2022m. liepos 29 d.

Adresas – Mokslo g. 2A, Mastaičiai LT-53313 Kauno r.

Telefonas – (+370) 605 54189

Elektroninis paštas – info@mastaiciumdc.lt

1.2. Vaikai ir jų poreikiai

Centre ugdomi vaikai, turintys skirtingų poreikių: iš daugiavaikų šeimų, socialinė rizikos šeimų, specialiųjų ugdymosi poreikių, gabūs. Skirtingi vaikų poreikiai yra tenkinami įgyvendinant humanistinės filosofijos idėjas. Humanistinė filosofija kviečia ugdymą orientuoti į vaiką, padėti jam išreikšti save. Vaikai pažįsta save ir supantį pasaulį: atranda santykius su savimi, kitais žmonėmis,

gamta, etniniu paveldu, visuomene. Humanistinės filosofijos atstovai siūlo sudaryti tokias sąlygas, kad ugdomasis nebūtų bijomasi klysti. Ugdytojas nėra tik informacijos skleidėjas, bet, turėdamas daugiau žinių ir didesnę patirtį, padeda ugdytiniam ugdytis patiems. Ikimokyklinio amžiaus vaikas – bręstanti asmenybė, turinti savo individualius ir socialinius poreikius. Jam svarbu būti mylimam, jis nori būti suprastas ir gerbiamas. Ikimokyklinis ugdymas, tai ne siauras dalykinis vaiko mokymas skaityti, rašyti, skaičiuoti, o visų jo fizinių ir psichinių galių plėtotė bei puoselėjimas, pozityvios socialinės ir emocinės patirties įgyjimas, pažinimo motyvacijos žadinimas, kūrybiškumo skatinimas. Svarbiausia bendravimo priemonė – kalba. Ji padeda vaikui pažinti pasaulį, perduoti ir priimti informaciją, reguliuoti savo elgesį, išreikšti išgyvenimus. Kalbėjimas – vaiko kūryba, kuri remiasi įspūdžiais ir yra sąlygota vaiko kalbinių įgūdžių ir sugebėjimų. Žaidimas – vaiko gyvenimas, mokymasis būti žmogumi. Ikimokyklinukas žaidžia su daiktais, žodžiais, mintimis ir t.t. Tai tarsi vaiko saviuoklos, lavinimosi bei savo ryšių su aplinka organizavimo ir formavimo mechanizmas, būdas. Žaisdamas vaikas realizuoja visus svarbiausius savo poreikius – pažintinius, praktinio veikimo, bendravimo, judėjimo – atskleidžia visas savo galimybes ir gebėjimus. Žaidimą skatiname, palaikome, puoselėjame, vertiname kaip savaiminę vertybę ir vaikystės fenomeną. Stebėdami žaidžiančius vaikus, mokytojai įsiterpia į žaidimą, išplečia žaidimo galimybes, tampa žaidimo dalyviais, mato vaiko raidos pažangą.

1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Centro mokytojai yra kvalifikuoti specialistai, gebantys priimti vaiką tokį, koks jis yra, ugdyti laikmetį atitinkančias kompetencijas. Jie didelį dėmesį skiria dalykiniam bendradarbiavimui, kolegialumui, nepertraukiamam tobulėjimo procesui. Siekdami ugdymo kokybės, – vadovaujasi ISSA švietimo ekspertų parengtais Tarptautiniais kokybiškos pedagogikos principais „Kompetentingi XXI-ojo amžiaus pedagogai“. Šių principų įgyvendinimas padeda praktiškai užtikrinti vaikams ir šeimoms teikiamų švietimo paslaugų kokybę. Mokytojai nuolatos rūpinasi savo asmeniniu ir profesiniu tobulėjimu, geba reflektuoti, įsivertinti savo darbo veiksmingumą, dirbti komandoje, suvokia mokymosi visą gyvenimą svarbą, o tėvų (globėjų) įtraukimas į vaikų ugdymą yra būtinas kokybiškų paslaugų aspektas.

1.4. Regiono ir švietimo tiekėjo savitumas

Centras įsikūręs Alšėnų seniūnijoje, Kauno rajone. Tai viena dinamiškiausių ir sparčiausiai augančių Kauno rajono seniūnijų. Ji ribojasi su Kauno miestu, Garliavos apylinkių, Garliavos, Noreikiškių, Ringaudų, Zapyškio seniūnijomis. Čia nėra nei upių, nei ežerų, tačiau gausu miškų: Alšėngirės, Digrių, Laibutės, Navynos ir Žalgirės. Netoliese Prienų rajono ir Kazlų Rūdos miškai.

Mastaičiai – viena didžiausių Alšėnų seniūnijos gyvenviečių. Seniūnijoje teritorijoje vyksta intensyvi ir daugialypė plėtra. Šalia – tarptautinio tranzito magistralė „Via Baltica“, veikiančios ir besikuriančios pramoninės įmonės, naujakurių kvartalai.

Gyvenvietėje yra prekybos centras, baseinas, Lietuvos policijos mokykla, tinklinio aikštelė, du parkai. Šios institucijos bendruomenė noriai bendradarbiauja, kviečia Centro ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikus į organizuojamus renginius. Lengvai pasiekama Garliava, todėl galima aplankyti Garliavos sporto centrą, biblioteką, Tūkstantmečio ir Kaiminystės parkus. Pasivaikščiojimai kaimynystės parkais, skatina vaikų domėjimąsi gamta, ekologija.

Centre nuo pirmųjų gyvavimo dienų vyrauja šiltas mikroklimatas. Formuojasi kultūra, siekianti tapti tokiu centru, kuriame vaikus suptų funkcionali, saugi, estetiška, ugdymo turinį atspindinti aplinka, vyrautų geras mikroklimatas, būtų sudarytos sąlygos visapusiškos asmenybės sveikatos stiprinimui. Centras yra atviras ir imlus kaitai (nuolat besimokanti, tobulėjanti bendruomenė). Didelis dėmesys skiriamas Centro bendruomenės bendravimui bei bendradarbiavimui ir socialinių partnerių paieškai.

Į centrą vaikai priimami tėvų (globėjų) prašymu, pasirašius sutartį, kurioje apibrėžiamos vaikų tėvų (globėjų) bei Centro teisės ir pareigos. Vaikų priėmimo tvarką reglamentuoja steigėjo, Kauno r. savivaldybės administracijos patvirtinti nuostatai.

Kuriamos funkcionalios, estetiškos, vaikų veiklų atlikimą stimuliuojančios lauko bei vidaus ugdymo(si) aplinkos. Atsižvelgta į vaikų amžiaus, poreikių bei interesų santykį. Mokytojų – šeimos – Centro partnerystė užtikrina ugdomos motyvacijos – paruošimo mokyklai, vaikų sveikatos stiprinimo proceso tęstinumo sąlygas.

Centro mokytojai vadovaujasi šiuolaikine ugdymo filosofija: vaiko ugdymas – jo prigimtinių poreikių tenkinimas ir kompetencijų plėtotė per kūrybišką vaiko ir pedagogo sąveiką, sėkmingai modeliuojant ir veiksmingai įgyvendinant ugdymo turinį.

1.5. Tėvai (globėjai), bendruomenė ir jos poreikiai

Centrą lanko vaikai iš įvairiausių šeimų. Centro gretas papildo ir ukrainiečiai, mokosi specialiųjų poreikių vaikai, sudarytos sąlygos ugdytis pagal privalomąjį ikimokyklinį ugdymą. Šeimos atsakingai vertina vaikų ugdymą ir teikiamų paslaugų kokybę.

Vaikų ir bendruomenės narių gerovė kuriama atnaujinant ugdymo turinį, gerinant ugdymo(si) proceso kokybę, plečiant paslaugas, ypač socialines, atitinkančias šeimų poreikius. Bendraujama ir bendradarbiaujama su ugdytinių tėvais.

Centro veiklos paskirtis – padėti šeimai ugdyti visas vaiko galias, lemiančias asmenybės vystymosi sėkmę, kaupti informaciją apie vaiką, numatyti vaiko ugdymo(si) darną garantuojančias sąlygas, įtraukti tėvus (globėjus) į Centro gyvenimą, užtikrinti sąveiką tarp mokytojo, vaiko ir šeimos.

Siekama tenkinti tėvų (globėjų) lūkesčius ir pageidavimus, t. y. užtikrinti socialinį vaiko saugumą, tenkinti jo individualius poreikius, sudaryti sąlygas asmenybės raiškai, kūrybiškumui, socializacijai.

Tėvai (globėjai) pritaria STEAM ugdymui. Jų manymu, tinkamiausi ugdymo(si) metodai – aktyvieji, kai vaikas ugdomas per praktiką, projektus, tinkamai parengtą aplinką, tiriamąją veiklą, ugdymą netradicinėje aplinkoje. Ugdymas grindžiamas aktyvia partneryste, konfidencialumu, tarpusavio pasitikėjimu ir pagalba. Gerbiamos kiekvienos šeimos tradicijos, požiūriai, poreikiai, vertybinės nuostatos.

Mokytojai ir specialistai stengiasi, kad vaikų ugdymas/-sis darželyje rastų tęstinumą namuose: tėvai (globėjai) kviečiami dalyvauti veiklose, akcijose, drauge su vaikais atlikti projektų užduotis. Tėvai (globėjai) skatinami nebijoti kreiptis ir konsultuotis su Centre dirbančiais socialiniu pedagogu bei psichologu.

1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą (si)

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą atskleidžiamas remiantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501). Siekiama mažinti socialinę atskirtį, užtikrinti efektyvų Valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, suteikti pilnavertį maitinimą, garantuoti vienodą socialinę paramą. Centre kiekvienas vaikas pripažįstamas kaip unikali, besikeičianti, aktyvi individualybė. Jis žaidžia, kaupia patirtį, greitai mokosi, turi savitą pasaulio matymą, kuria savo vertybes, todėl visose situacijose puoselėjamas vaiko orumas, pripažįstama vaiko nuomonė, jo teisė rinktis, spręsti, tartis (Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2016). Vadovaujamosi nuostata, jog vaikiškumas yra vertybė, vaikams netaikomi suaugusiems būdingi elgesio standartai. Kuriamos sąlygos vaikų saviraiškai, vaikiškam elgesiui, vaikų kultūrai plėtotis. Vaikas ugdomas ir ugdomi per visą buvimo ikimokyklinio ugdymo įstaigoje dieną atliepiančias nuostatas:

- Ugdymo esmė – vaiko gerovė, visuminis ugdymasis;
- Žaidimas – svarbiausia vaiko socialinį, emocinį ir pažintinį ugdymą skatinanti veikla;
- Vaikai aktyviai mokosi ir pažįsta juos supantį pasaulį tik praktiškai bandydami, tyrinėdami, kurdami, todėl itin skatinamas ugdymas/-is „darant“;
- Vaiko ugdymas/-is yra integralus: fizinio, emocinio, socialinio, pažintinio ugdymosi sritys yra susijusios ir vienodai svarbios;
- Kiekvieno vaiko ugdymosi tempas yra individualus, todėl vaikų pasiekimai įvairiose srityse – skirtingi;
- Vaiko raida yra skatinama, tuomet, kai jam keliama ugdymosi iššūkiai yra šiek tiek didesni už jo turimus gebėjimus.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Centre organizuojant ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą/-si vadovaujamosi šiais pagrindiniais principais:

- **Humaniškumo.** Pagarbus, tolerantiškas požiūris į vaiką, jo asmenybės unikalumo, pasirinkimo laisvės ir atsakomybės pripažinimas.
- **Demokratiškumo.** Lygiavertė vaiko ir suaugusiojo sąveika – ugdoma(si) kritiškai mąstanti, savarankiška, iniciatyvi, tolerantiška ir kūrybinga asmenybė, gebanti kurti santykius remiantis demokratinėmis vertybėmis.
- **Tęstinumo.** Darnus, natūralus perėjimas nuo vaiko ugdymo(si) šeimoje prie ugdymo(si) grupėje, nuo ankstyvojo/ikimokyklinio prie priešmokyklinio ugdymo/-si, nuo vaiko brandos, pasirengimo mokyklai prie mokymo(si) pirmoje klasėje. Tęstinumo principas realizuojamas per glaudžią visų ugdymo(si) proceso dalyvių – vaikų – tėvų – ikimokyklinio/priešmokyklinio/pradinio ugdymo mokytojų sąveiką.
- **Individualizavimo ir diferencijavimo.** Ugdymo(si) turinys pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo individualius ypatumus bei poreikius, ieškoma poveikio priemonių, užtikrinančių kiekvieno vaiko individualių galių plėtotę.
- **Atsinaujinimo.** Atvirumas kaitai ir kritiškas naujo priėmimas: pozityviai ir atvirai žvelgiama į naujoves ir jų diegimą; visapusiškai įvertinamas naujovių poveikis, jų nauda vaikui, mokytojui, ugdymo(si) procesui.
- **Lygių galimybių.** Visiems vaikams, nepriklausomai nuo lyties, tautybės, socialinės padėties, sudaromos vienodos galimybės ugdytis.
- **Sveikatingumo.** Vaikų ugdymas, laiduojantis fiziškai ir psichologiškai saugią aplinką. Įgydami sveikos gyvensenos įgūdžių, ugdytiniai pratinasi saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir tinkamai elgtis artimiausioje aplinkoje.
- **Konstruktivizmo.** Sudaromos sąlygos paties vaiko aktyvumui: mėginti, tyrinėti, išgyventi, fantazuoti, išsireikšti, kurti, t.y. jis grindžiamas vaiko patirtimi, vaizduote, kūryba, savaimine arba inspiruota vaikų veikla.
- **Konfidencialumo.** Garantuojama, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.
- **Kūrybiškumo.** Ugdymo procese vaikams ne tik perteikiamos žinios, lavinami gebėjimai, bet ir kaupiama kūrybinės veiklos patirtis; ugdytinių kūrybiškas santykis su aplinka formuojamas įvairioje ugdomojoje veikloje.

3. UGDYMO(SI) TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį bei poreikius, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti išsiugdyti savarankiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, kūrybiškumo ir sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo ir mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- Per žaidimus, tyrinėjimus, atradimus, patyrimus, kitą veiklą stengtis būti aktyvam, išradingam, savarankiškam, mėšiam, žingeidžiam;
- Pažinti supančią aplinką, puoselėjant tautines, patriotines ir pilietines vertybes, ugdytis savarankiškumą ir iniciatyvumą;
- Paisant prigimtinių galių, diegtis fizinio aktyvumo įpročius ir sveikos gyvensenos pagrindus, veikti skatinančioje aplinkoje;
- Drauge su šeima mokytis pozityviai bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų norus, numatyti veiksmų pasėkmes, užtikrinant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermę.

4. UGDYMO (SI) TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos turinys parengtas vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ pagal 18 vaiko ugdymosi pasiekimų sričių. Jos apima visus svarbiausius vaiko pasiekimus, kurie sudaro pamatą socialinės, sveikatos, pažinimo, komunikavimo, meninei bei mokėjimo mokytis kompetencijoms ugdyti. Sričių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi. Ikimokyklinės programos turinyje išskirtos šešios vaikų ugdymosi kryptys, kompetencijos:

1. Socialinio ugdymo kryptis – save suvokiančio, oraus vaiko ugdymas.
2. Pažinimo ugdymo kryptis – smalsaus vaiko ugdymas.
3. Sveikatos ugdymo kryptis – sveiko vaiko ugdymas.
4. Meninio ugdymo kryptis - kuriančio vaiko ugdymas.
5. Komunikavimo kryptis – bendraujančio vaiko ugdymas.
6. Mokėjimo mokytis kryptis – savimi pasitikinčio vaiko ugdymas.

Visos kompetencijos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir dažnai iš dalies persipina. Vienos kompetencijos raida veikia ir yra veikiama kitų kompetencijų raidos, todėl būtina atsižvelgti į kiekvieną kompetenciją. Kiekviena kompetencija ugdoma orientuojantis į esminius gebėjimus, nuostatas ir vaiko patirtį. Per jas atskleidžiama 18 vaiko ugdymo(si) sričių. Kiekvieną kompetenciją sudaro pagrindinės ir integruojamos ugdymosi sritys. Kompetencijos ugdomos integraliai organizuotos ir spontaniškos vaiko

veiklos metu grupėje, lauke, įstaigos renginiuose, išvykose, šeimoje. Ugdomoji veikla pagrįsta žaidimu, nes žaidimas – pagrindinis ugdymo(si) metodas. Sudarant ugdymo(si) turinį atsižvelgiama į:

- Pasirinktą ugdymo(si) turinio kryptingumą;
- Ugdomas kompetencijas;
- Vaiko veiksenas.

Ugdymo(si) turinys išdėstytas pagal sveikatos, socialinę, komunikavimo, pažinimo ir meninę bei mokėjimo mokytis kompetencijas. Kiekvienoje iš jų numatytos kryptingos vaiko veiksenos. Veiklą metams, ketvirčiui ir savaitei planuoja grupės mokytoja, fiksuoja tai elektroniniame dienyne.

- Sveikatos saugojimo ugdymas(is) – sveikatos saugojimo kompetencija – orientuota į nuostatos augti sveikam ir stipriam, siekio rūpintis savo ir kitų sveikata bei saugia aplinka formavimą.
- Emocinis ir socialinis ugdymas(sis) – socialinė kompetencija – gyventi ir būti drauge, kartu.
- Kalbos ir komunikavimo ugdymas(is) – komunikavimo kompetencija – klausytis, kalbėti, bandyti skaityti, rašyti, išreiškiant save ir bendraujant su kitais.
- Pažinimo ugdymas(is) – pažinimo kompetencija – tyrinėti ir atrasti pasaulį.
- Meninis ugdymas(is) – meninė kompetencija – įsivaizduoti, pajauti, kurti, grožėtis.
- Mokėjimas mokytis – mokėjimo mokytis kompetencija – srityje laiduoja mokymosi motyvaciją ir sėkmę, skatina aiškintis, ką jau moka, žino, ką norėtų ir kaip galėtų išmolti.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA:

1. Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai

Vertybinių nuostatų - Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas - Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 20-21.

2. Fizinis aktyvumas

Vertybinių nuostatų - Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas - Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 22-23.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA:

3. Emocijų suvokimas ir raiška

Vertybinių nuostatų - Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminis gebėjimas - Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 24-25.

4. Savireguliacija ir savikontrolė

Vertybinė nuostata - Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas - Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 26-27.

5. Savivoka ir savigarba

Vertybinė nuostata - Save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas - Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 28-29.

6. Santykiai su suaugusiais

Vertybinė nuostata - Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas - Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariausi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 30-31.

7. Santykiai su bendraamžiais

Vertybinė nuostata - Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas - Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariausi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 32-33.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

8. Sakytinė kalba

Vertybinė nuostata - Nusiteikęs išklausyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas - Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 34-37.

9. Rašytinė kalba

Vertybinė nuostata - Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas - Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 38-40.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

10. Aplinkos pažinimas

Vertybinė nuostata - Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas - Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 42-44.

11. Skaičiavimas ir matavimas

Vertybinė nuostata - Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas - Geba skaičiuoti daiktus, palygti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 46-49.

MENINĖ KOMPETENCIJA

12. Meninė raiška

Vertybinė nuostata - Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas - Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 50-55.

13. Estetinis suvokimas

Vertybinė nuostata - Domisi, gėrissi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas - Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 56-57.

MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJA

14. Iniciatyvumas ir atkaklumas

Vertybinių nuostatų - Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas - Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 58-59.

15. Tyrinėjimas

Vertybinių nuostatų - Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

Esminis gebėjimas - Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 60-62.

16. Problemų sprendimas

Vertybinių nuostatų – Nusiteikęs ieškoti išeikių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas – Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors iš- bandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 66-67.

17. Kūrybiškumas

Vertybinių nuostatų - Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas - Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 66-67.

18. Mokėjimas mokytis

Vertybinių nuostatų - Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

Esminis gebėjimas - Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Žiūrėti: „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ psl. 68-69.

Vaikų ugdymo(si) metodai nukreipti į visuminį vaiko ugdymą, taikoma integruoto ugdymo(si) sistema. Ji teikia optimalias sąlygas ikimokyklinio ugdymo(si) tikslų realizavimui. Ši sistema atitinka vaikų amžiaus psichologines savybes – padeda suvokti aplinką kaip visumą. Daug dėmesio skiriama įgūdžių, gebėjimų ugdymui, komunikavimui.

Erdvės, pritaikomos vaidmeniniams žaidimams (buitis, kirpykla, parduotuvė ir pan.), bibliotekėlei, meninei ir sportinei veiklai. Tokiu būdu patenkinami ir vyresnių, ir jaunesnių vaikų poreikiai bendrauti, judėti, kurti kartu.

Mokytojai kūrybiškai sieja programos reikalavimus su vaikų sumanymais ir savo idėjomis. Metodų, būdų paskirtis – padėti vaikui atsiskleisti, skatinti saviraišką, siekti, kad numatytas ugdymo turinys taptų vaiko savastimi. Programa gali būti įgyvendinama šiais pagrindiniais ugdymo(si) metodais: žaidybiniais, vaizdiniais, praktiniais, žodiniais, kūrybiniais, projektiniais ir kitais. Jie papildomi, atnaujinami atsižvelgiant į vaikų norus, grupės poreikius, pedagogų sumanymus, šeimos ir bendruomenės pasiūlymus, mokytojų gerąją patirtį, naujausią literatūrą. Ugdymo(si) turinio viena iš sudedamųjų dalių – vaiko ugdytinės kompetencijos. Ugdymo(si) turinyje atspindima, ką vaikas ugdo, kokias vertybines nuostatas, gebėjimus, žinias ir patirtį turi įgyti veikdamas: žaisdamas, judėdamas, pažindamas, bendraudamas, kurdamas ir kt.

Kuriant tinkamą aplinką, atskiras erdves pačių vaikų veiklai (vaidybos, dailės, tyrinėjimų, didaktinės veiklos, stalo žaidimų, statybinių bei siužetinių žaidimų), parengti ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančias bei amžių atitinkančias priemones, žaislus, informacijos gavimo šaltinius, simbolius, užrašus. Dažniausiai naudojami šie ugdymo metodai:

Diskusijos, pokalbiai suteikia galimybę pasidalinti mintimis, jausmais ir nuomonėmis. Vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, požiūrį, argumentuoti išsakytas mintis, klausyti ir girdėti, ką sako kiti, apibūdinti savo ir kitų veiklą, kritiškai mąstyti.

Tyrinėjimas, eksperimentavimas: vienas iš aplinkos pažinimo būdų, kuris skatina vaiką aktyviai veikti, patirti atradimo džiaugsmą, planuoti, organizuoti, kaupti patirtį.

Žaidybiniai metodai, skatinantys vaikų interesą, teigiamas emocijas, padedantys natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į veiklą.

STEAM ugdymas – platesnis ir gilesnis gamtos mokslų, technologijų, informacinių technologijų, inžinerijos, menų/dizaino, matematikos mokymasis, ugdymo procese naudojant IKT ir kitas technologijas, aktyvaus ugdymo(si) metodus. Vaikams sudaromos sąlygos lankytis mokslo, verslo įmonėse, vykdyti užsiėmimus netradicinėse aplinkose, naudotis laboratorija.

Išvykos, ekskursijos, kurių metu turtinama vaikų pažintinė, socialinė, kalbinė ir emocinė patirtis, ugdomi įgūdžiai ir gebėjimai. Kadangi centras turi savo mokyklinį autobusą, dažnai organizuojamos įvairios išvykos: į teatrą, muziejus, gamtą, kitas ugdymo įstaigas, bibliotekas, edukacines programas. Jų metu plečiamas vaikų akiratis, jie sužino daug naujų dalykų, patiria teigiamų emocijų. Dalyvaujame įvairių įstaigų organizuojamose projektuose. Kuo įvairesnis vaikų socialinės patirties kaupimo kelias, tuo geresni bendravimo su kitais gebėjimai ir socialinis supratingumas.

Sportinė veiklos metodai – futboliukas, trikrepsis, estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai – labai naudinga visapusiškam augančio vaiko vystymuisi: stiprinami raumenys, lavinami judesiai, keliamas viso organizmo tonusas, gerėja plaučių, širdies veikla. Be naudos fizinei sveikatai, sportinė veikla teigiamai veikia ir psichologinius vaiko gyvenimo aspektus. Tai puiki socializacijos priemonė, padedanti ugdyti kantrybę, koncentraciją, discipliną ir kitas naudingas savybes. Dalyvavimas komandiniame sporte padeda susirasti draugų, išmokti bendrauti, veikti kartu ir pajusti bendrumo jausmą. Vaikas sportuodamas įgyja pasitikėjimo savimi, išmoksta išreikšti save, ugdomi savikontrolės mechanizmus.

IT taikymas: kompiuteriniai žaidimai, fotografavimas, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas, schemų kūrimas ir taikymas, algoritmų kūrimas.

Kūrybiškumą skatinantys metodai: naujų sumanymų kūrimas, „minčių lietus“, problemų sprendimas, idėjų kūrimas, informacijos radimas ir jos pritaikymas, vaizduotės pratimai ir kt.

Inscenizacija, improvizacija, mėgdžiojimas: padeda pasireikšti vaikų kūrybiniais, improvizaciniais, aktoriniams gebėjimams, ugdo kalbą, skatina bendravimą ir bendradarbiavimą su visa įstaigos bendruomene.

Ugdymo(si) priemonės skatina vaiko kalbinį aktyvumą, naujos patirties kaupimą, tenkina norą žaisti, išbandyti naujas veiklos formas bei pažinimo būdus, tenkinti judėjimo poreikį. Veiklos priemonės (daiktai, žaislai, knygos, įvairios medžiagos). Pedagogai siekia, kad priemonės atitiktų vaikų amžių, individualius esamus gebėjimus, žadintų norą pažinti, skatintų loginį mąstymą, aktyvų kūrybingumą, norą žaisti drauge. Ugdymą skatinančios aplinkos kūrimas. Pedagogai, kartu su vietos bendruomene kuria jaukią, patogią, vaikų amžių, poreikius atitinkančią bei įvairiapusį ugdymą(si) skatinančią aplinką.

5. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaikų pasiekimų vertinimas – tai duomenų rinkimas apie kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, gebėjimus, ugdymo(si) pasiekimus bei nuolatinis informacijos apie daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas.

Mokytojai nuolat stebi ir fiksuoja vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami pagal šešias kompetencijas: socialinę, pažinimo, sveikatos saugojimo, meninę ir komunikavimo, remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu”.

Vaikų ugdymo(si) pasiekimai analizuojami 2 kartus per metus – mokslo metų pradžioje ir pabaigoje. Vertinimas atliekamas elektroniniame dienyne „Mūsų darželis”, pagal 18 ugdymosi sričių. Duomenys pateikiami lentelėje “vaiko pasiekimų vertinimas” (žr. Priedas nr.1) ir “Vertinimo fiksavimo ir pateikimo lentelė (Žr. Priedas Nr. 2).

Formuojamasis vertinimas vyksta nuolat. Tai kasdienė sąveika, paremta vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimu, siekiant suprasti ir nustatyti vaiko ugdymo(si) poreikius. Kartu su vaiku aptariama, ką jis nuveikė, išmoko, kas jam patiko ir ką jis dar norėtų nuveikti, numatoma tolesnė veikla. Mokytojo gaunama informacija apie vaiką stebint jo veiklą, elgesį, savijautą ugdymo(si) procese, padeda planuoti ugdymą, parinkti tinkamus ugdymo(si) metodus, tikslingai kurti ugdymo(si) aplinką ir laiku teikti individualią pagalbą. Įsivertinimas – vaikų refleksija – vyksta pagal pačių vaikų pasirinktą laiką, būdą ir formą. Mokytojas sudaro sąlygas ir skatina ugdytinių įsivertinimą. Vaiko vertinimo medžiaga (dailės, kūrybiniai darbeliai, žodiniai pasakojimai, samprotavimai, rašytinės kalbos pavyzdžiai, nuotraukos) fiksuojama ir kaupiama vaiko vertinimo aplanke ir elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, skyrelyje „Vaiko veikla“.

Vaikų, turinčių kalbos ir komunikacijos sutrikimų, korekcinės veiklos rezultatai vertinami metų pabaigoje arba individualiai pagal poreikį. Vertinimą atlieka Vaiko gerovės komisija.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo rezultatai panaudojami planuojant ugdymo(si) procesą, numatant vaiko ugdymo(si) individualizavimo galimybes, mokytojo kompetencijų tobulinimo sritis. Vaikų ugdymo(si) pasiekimai iliustruoja ir kitas įstaigos veiklos sritis. Jais remiantis analizuojama ugdymo(si) programa, aptariama darželio metų veiklos programa, vidaus audito rezultatai, rengiama metų veiklos ataskaita.

Vaikų vertinimo duomenys neviešinami. Su rezultatais supažindinami vaiko tėvai (globėjai) individualiai.

6. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Adaškevičienė E. Vaikų fizinės sveikatos ir kūno kultūros ugdymas. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2004.
2. Ona Monkevičienė Tyrimas „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė“, 2009.
3. DianeTrister Dodge, Laura J. Colket, Cate Heroman, Kai – lee Berke. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Presvika, 2007.
4. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
5. Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. XII-745 „Dėl valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“.
6. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569 patvirtinta Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija (Žin., 2003, Nr. 52-2316).
7. Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. kovo 17 d. nutarimas Nr. XI-1281 „Lietuvos švietimo įstatymas“.
8. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
9. Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr.V-1308.
10. „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, 2016 m.).
11. „Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos“ (ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, 2015 m.).
12. <https://duomenys.ugdome.lt/?tinklai/steam>
13. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, 2011m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija.

Priedas Nr.1

VAIKO PASIEKIMŲ VERTINIMAS

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

SVEIKATOS SAUGOJIMO IR STIPRINIMO KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

MENINĖ KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

PAŽINIMO KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA			
Vaiko vardas, pavardė, amžius	Pasiekimų sritys	Žingsnis/ lygis	Ugdymo(-si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios/ugdymosi sunkumai. Numatomos ugdymo(-si) gairės

VERTINIMO FIKSAVIMO IR PATEIKIMO LENTELĖ

Lūkesčiai: Sveikas	Orus					Bendraujantis		Smalsus		Kuriantis		Sėkmingai besiuogdantis						
	1. Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai	2. Fizinis aktyvumas	3. Emocijų suvokimas ir raiška	4. Savireguliacija ir savikontrolė	5. Savivoka ir savigarba	6. Santykiai su suaugusiaisiais	7. Santykiai su bendraamžiais	8. Sakytinė kalba	9. Rašytinė kalba	10. Aplinkos pažinimas	11. Skaiciavimo ir matavimas	12. Meninė raiška	13. Estetinis suvokimas	14. Iniciatyvumas ir atkaklumas	15. Tyrinėjimas	16. Problemų sprendimas	17. Kūrybiškumas	18. Mokėjimas mokytis
Vaikų grupė /																		
„Atradėjai“																		
„Gudručiai“																		
„Kodėliukai“																		
„Smalsučiai“																		
„Tyrinėtojai“																		
„Žiniukai“																		
Vidurkis																		